

گنجینه اقوام ایران

مؤلف:

محسن رستمی

انتشارات بهشتیان

پاییز ۹۶

تهران - تابستان ۱۳۹۷

شابک	۲۰۰۰۰۰ ریال: 4-00-6198-622-978
شماره کتابشناسی ملی	۵۳۴۵۳۳۸
عنوان و نام پدیدآور	گنجینه اقوام ایران / مولف محسن رستمی
مختصات نشر	تهران: انتشارات پشتیبان، ۱۳۹۷.
مختصات ظاهری	۱۵۸ ص.
موضوع	قوم شناسی -- ایران
موضوع	Ethnology -- Iran
موضوع	قومیت -- ایران
موضوع	Ethnicity -- Iran
موضوع	گروه‌های قومی -- ایران
موضوع	Ethnic groups-- Iran
رده بدو	۹۵۵/۹۷
رده دی - گره	۱۳۹۷ ۹۵۵/۹۷/چ/DSR۶۹
درشتا	چوبانی رستمی، محسن، ۱۳۶۲ -
وضعیت فهرست نه	فبا

نام کتاب: گنجینه اقوام ایران

مؤلف: محسن رستمی

ویراستاران: رضا فضلی - مینا ربیعی

ناظر ویراستار: مرتضی چشمه نور

طراح جلد: سید محسن دریاباری

نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۹۷

ناشر: انتشارات پشتیبان

شمارگان: ۳۰۰ نسخه

قیمت: ۲۰۰۰۰۰ ریال

تلفن تماس: ۰۲۱ - ۸۶۰۳ ۶۴۲۳ / تلفکس: ۰۲۱ - ۸۶۰۳ ۶۴۲۸

سامانه پیام کوتاه: ۱۳۹۳ ۱۰۰۰

صندوق پست الکترونیک: Pub.Poshtiban@chmail.ir

تارنمای انتشارات پشتیبان: www.PoshtibanPress.ir

■ فروش اینترنتی (سراسر کشور): ویرین انتشارات پشتیبان در

تارنمای خانه کتاب: www.ketab.ir

فهرست مطالب

۷	فصل اول: اقوام شمال (مازندران، گیلان و گلستان).....
۹	۱-۱- مقدمه.....
۱۰	۱-۲- روحیات ساکنان مازندران.....
۱۳	۱-۳- گیلان.....
۱۷	۱-۴- گلستان.....
۱۸	۱-۵- اماکن دیدنی استان‌های شمالی.....
۲۰	۱-۶- آداب و رسوم اقوام شمالی.....
۳۱	۱-۷- غذا و شیرینی‌های سنتی شمالی‌ها.....
۳۵	فصل دوم: قوم آذری.....
۳۷	۲-۱- مقدمه.....
۳۸	۲-۲- استان آذربایجان شرقی.....
۳۸	۲-۳- استان آذربایجان غربی.....
۳۸	۲-۴- استان اردبیل.....
۳۸	۲-۵- آداب و رسوم.....
۴۱	۲-۶- ویژگی‌های رفتاری و روحیه.....
۴۵	۲-۷- مشاهیر.....
۴۶	۲-۸- جاذبه‌های گردشگری.....
۵۵	فصل سوم: قوم بلوچ.....
۵۷	۳-۱- مقدمه.....
۵۹	۳-۲- ویژگی‌های قومی و آداب و رسوم.....
۶۵	۳-۳- چند ویژگی شاخص قوم بلوچ.....
۶۷	۳-۴- پوشاک.....
۶۹	۳-۵- جاذبه‌های گردشگری.....
۷۱	۳-۶- صنایع دستی بلوچستان.....
۷۴	۳-۷- غذاهای سنتی بلوچی.....
۷۷	فصل چهارم: قوم عرب.....
۷۹	۴-۱- مقدمه.....
۸۱	۴-۲- قلمرو و استقرار هم‌میهنان عرب در ایران.....
۸۲	۴-۳- طوایف و تیره‌ها.....
۸۴	۴-۴- مروری بر پوشش عرب‌های خوزستان.....

۵-۴-۱ بیان ۹۵

۵-۴-۲-۱ جاذبه‌های گردشگری جنوب ایران ۹۶

۵-۴-۷-۱ فرهنگ و آداب و رسوم ۹۳

فصل پنجم: قوم فارس ۹۹

۵-۱-۱ مقدمه ۱۰۱

۵-۲-۱ قوم پارس/فارس ۱۰۴

۵-۳-۱ پراکندگی فارسی زبانان در ایران ۱۰۸

۵-۴-۱ هخامنشیان ۱۱۰

۵-۵-۱ سیمین شاهنشاهی قوم پارس ۱۱۱

فصل ششم: قوم ارد ۱۱۵

۶-۱-۱ مقدمه ۱۱۷

۶-۲-۱ زیست‌بوم و پراکندگی ۱۱۹

۶-۳-۱ ویژگی‌های رفتاری و روحیه ارد ۱۲۰

۶-۴-۱ آداب و رسوم مردم کردستان ۱۲۱

۶-۵-۱ خوراک ۱۲۳

۶-۶-۱ پوشاک ۱۲۳

۶-۷-۱ جاذبه‌های گردشگری ۱۲۳

۶-۸-۱ هنرهای دستی ۱۳۲

۶-۹-۱ غذاهای کرمانشاهی ۱۳۳

۶-۱۰-۱ نام برخی از جاذبه‌های گردشگری کرمانشاه ۱۳۴

فصل هفتم: قوم لر ۱۳۵

۷-۱-۱ مقدمه ۱۳۷

۷-۲-۱ پراکندگی قوم لر ۱۳۹

۷-۳-۱ غذاها و شیرینی‌های محلی ۱۳۹

۷-۴-۱ پوشاک ۱۴۲

۷-۵-۱ آداب و رسوم و سوغات ۱۴۳

۷-۶-۱ سوغات و خوراکی‌های لرستان ۱۴۴

۷-۷-۱ صنایع دستی ۱۵۲

۷-۸-۱ جاذبه‌های گردشگری ۱۵۶

مردم تبری یا مردمان مازندرانی به مردمانی که به‌طور کلی دارای پس‌زمینه‌ی قومی تبری (مازندرانی) هستند و به زبان مازندرانی صحبت می‌کنند، گفته می‌شود. مردم مازندران از نسل قوم تپور می‌باشند. بنابر گزارش بطلمیوس جغرافی‌نگار شهر یونانی، قوم تپور از قبایل ایرانی تبار دوران باستان و یکی از طوایف سکاها بوده است. در کتاب تاریخ ایران کمبریج تپوری‌ها قومی خوانده شده‌اند که در دوران فرهاد یکم اشکانی، از پرتوه به مناطق مرکزی جنوب دریای کاسپین (مازندران کنونی) کوچانده شدند. تا جایی که بسیار روشن هست استرابو اقوام جنوبی دریای کاسپین را قذناز یاد کرده است و در جغرافیای استرابو از قوم تپور به‌عنوان سکنه حاشیه جنوبی دریای کاسپین (هیرکانی) یاد نشده است. استرابو قوم تپور را ساکن سرزمینی میان هیرکانی و آریا (خری) در سگ‌و‌شته بیستون = هرات باستان، یعنی در شرق هیرکانی یاد کرده است. دانش‌نامه ایرانیکا موقعیت جغرافیایی سرزمین یاد شده را برابر سرزمین مرو باستان (مرگوش/مرو) دانسته است. دانش‌نامه ایرانیکا با اشاره به گزارش جغرافیای بطلمیوس که تپورها را قومی سکایی و ساکن سرزمین‌های سکاها یاد کرده بود، تپوری‌های غربی را نتیجه یک تقسیم قومی در شمال رود اترک (اترک امروزه ترک‌ستان) دانسته و نشانه‌ای از کوچ دسته‌هایی از این قوم سکایی از شرق و از سرزمین‌های سکا و مرو باستان به درون فلات ایران.

• مازندرانی‌ها بیش از ۴ درصد جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند و به زبان مازندرانی صحبت می‌کنند و عمدتاً مسلمان شیعی هستند. چه در گذشته و چه در امروز مردان و زنان بزرگی از میان آنان برخاسته‌اند. یک تصور در مورد این قوم آن است که بیشتر مردم مکر می‌کنند آنها تنها ساکن استان مازندران هستند. این طرز تفکر کاملاً نادرست است. مازندرانی‌ها در ۴ استان کشور پراکنده هستند. مازندران دارای بیشترین جمعیت مازندرانی در ایران است البته در شهرستان‌های رامسر و تنکابن در غرب مازندران گیلک‌ها که از زبان و فرهنگی نزدیک به مازندرانی‌ها برخوردار هستند ساکن می‌باشد. در استان گلستان مازندرانی‌ها در شهرستان‌های علی‌آباد، گرگان، کردکوی و بندرگز ساکن هستند. متأسفانه در منابع رسمی این گروه از مازندرانی‌ها فارس تبار قلمداد می‌شوند که نادرست است.